І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 32. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1961 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 32. VOL. LXVIII.

УРЯД ПРОДОВЖУЄ ЗАХОДИ ПРОТИ РЕЦЕСІЇ

ПЕНТАГОН ПРИСПІШУЄ ОБОРОННІ КОНТРАКТИ НА СУМУ $690 МІЛЬЙОНІВ; КЕННЕДІ ВНІС ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ І ПОКЛИКАВ ДО ЖИТТЯ ДОРАДЧИЙ КОМІТЕТ В СПРАВІ ВЗАЄМИН РОБІТНИКІВ ІЗ ПРАЦЕДАВЦЯМИ

Вашингтон. — 16-го лютого уряд президента Кеннеді зробив дальші заходи для поборювання господарської рецесії. Секретар оборони Роберт МекНамара наказав, щоб приспішити заключення контрактів про продукцію зброї і побудову оборонних споруд на суму $690 мільйонів. Секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл видав розпорядження, щоб приспішити меліораційні праці, які повинні тривати впродовж 6-ох днів в тижні. Ці заходи мали б збільшити економічну активність, яка була послабла в січні і в лютому цього року, бо, як ствердила Рада Федеральної Резерви, продукція в тому часі зменшилася на один відсоток. Департамент торгівлі ствердив зменшення особистих прибутків впродовж вже третього місяця. Республіканський провідник в Сенаті сенатор Еверетт МекКінлі Діркcен признав на пресовій конференції, що число безробітних збільшилося, і що економіка дещо сповільнила свій ріст, тому треба окремих заходів для поборювання безробіття, але Діркcен заявив, що не треба складати надто песимістичних заяв про господарську знижку, бо такі заяви можуть дійсно спричинити господарську рецесію. Кеннеді вислав депеші до всіх губернаторів і закликав їх приспішити всі ті будівельні проєкти, які мали бути здійснені в пізнішому реченці. 16-го лютого Президент переслав Конгресові новий законопроєкт в справі збільшення прибутків фармерів та контролі фармерської продукції. Нові проєкти мають на цілі зменшити площу під кормові зерна та тим способом збільшити допомогу фармерам, які за недосіяні акри землі дістати мали б від уряду відшкодування. Секретар рільництва Орвілл Л. Фріман заявив, що ці законопроєкти повинен Конґрес ухвалити до 15-го березня, щоб фармери знали, скільки площі вони мають засівати під кормові зерна.

16-го лютого Кеннеді покликав до життя 21-членний Дорадчий Комітет в справах відносин між робітниками і працедавцями. Завдання цього комітету — змагати до здорової політики в ділянці заробітних платень і цін на товари. До Комітету належать по 7 членів від публічних установ, світу праці і працедавців. Від уряду в цьому Комітеті є членами секретарі праці і торгівлі — Артур Дж. Голдберг і Лютер Г. Годжес, а крім того ще від громадянства професори університетів, економісти і журналісти. Від світу праці до комітету входять голова Американської Федерації Праці - Конгресу Індустрійних Організацій — Джордж Міні і голова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Волтер Рутер із Дітройту, голова Міжнародної Робітничої Юнії Жіночого Одягу з Ню Йорку, — Дейвід Дюбінски, та голови інших більших робітничих організацій. Від працедавців до Комітету покликані: гол. Міжнародної Компанії Бизнесових Машин — Томас Дж. Вотсен; голова Інленд Стіл Корпорейшен — Джозеф Блок із Шикаго; голова ради директорів Фордової Моторової Корпорації — Генрі Форд, другий, та інші представники великих промислових фірм. Сам президент Кеннеді телефонічно просив представників робітничих спілок і фірм, щоб погодилися бути членами цього комітету. Список членів проєктували секретарі праці і торгівлі — Голдберг і Годжес. Гадають, що цей комітет незабаром почне працювати. Він має подавати суґестії в справі колективних умов про працю, щоб якнайпевніше забезпечити мир в промисловості, підносячи життьовий рівень та одночасно збільшуючи продуктивність. Ціль цього комітету — вивчати проблему механізації праці та справу успішної конкуренції американських товарів на світовому ринку. В першому році головою комітету буде секретар праці Голдберг, а в другому секретар торгівлі — Годжес. Комітет має звітувати Президентові про свою працю.

Бюро погоди передбачає теплішу погоду в східніх стейтах

Вашингтон. — Федеральне бюро погоди повідомляє, що в найближчих чотирьох тижнях в східніх стейтах буде тепліша від нормальної погода. Нормально пересічна температура в чотирьох районах ЗДА звичайно буває така: Ню Йорк — 35.9; Шикаго — 31.8; Денвер (Колорадо) — 34.8 і Сан Франціско — 52. Вища від нормальної, або нормальна температура буде у всіх східніх стейтах, що лежать на схід від лінії, що йде від Міннесоти до Тексасу. У решті стейтів, що є на захід від тієї лінії, температура має бути нижча від нормальної. Найхолодніше мало б бути в Монтані і в обидвох Дакотах, а найвища температура — в обидвох Каролайнах та Флориді. На сході має бути менше опадів атмосферичних, як нормально буває, а в північних, середніх і центральних стейтах більше. Бюро заповідає, що має скінчитися на сході ЗДА та холодна погода, яка тут переважала від початків грудня минулого року.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** наменував на директора бюра перепису населення 45-річного фахівця від політичної статистики Ричарда М. Скеммона. Це бюро не тільки переводить перепис населення щодесять років, воно є одночасно урядовою статистичною аґенцією. Його річний бюджет виносить $11 мільйонів.

● **Секретар торгівлі** Лютер Г. Годжес видав дозвіл на вивіз до СССР машинового приладдя на суму $1,500,000. Цей матеріял може бути вжитий і до воєнного промислу, але Годжес дозволив на його продаж тому, що СССР міг би його купити в Західній Европі, коли б ЗДА відмовилися його продати.

● **Академія Американських Поетів** признала свою річну нагороду в сумі $5,000 за „визначні поетичні осяги" 53-річному поетові Джессі Стюартові, який тепер є професором в Американському університеті в Каїро, Єгипет. Він народився в хатині бідних батьків у стейті Кентоки і своїми силами здобув становище професора університету. До його найкращих творів належить „Кентаки — це моя батьківщина". Жюрі, що признало цю нагороду, складалося з 12-ох членів.

● **Молодший брат Президента** Едвард М. Кеннеді був найменований на становище асистента окружного прокуратора з річною платнею $5,000, якої зрікся і діставатиме символічну платню одного доляра річно. Але скарбник стейту Массачусетс Джан Т. Дріскoлл заявив, що Едвард М. Кеннеді мусітиме річно платити по $250 річно вкладку до пенсійного фонду, бо це мусять робити всі стейтові працівники.

● **Президент банку** Обрі Е. Остін в Санта Моніка, Каліфорнія, повідомив, що під час так званого „долярового випродажу" в днях 16-го і 17-го лютого цей банк продавав срібні долярові монети по 98 центів. Він робить це тому, бо хотів позбутися великої скількості цих монет, які лежать в банку. Але на купно цих срібних монет треба було прийти особисто до банку, бо поштою цих трансакцій не полагаджували.

Президент Торговельної Палати хвалить Кеннеді як найздібнішого політика від часів Рузвелта

Ню Йорк. — Президент Торговельної Палати ЗДА Артур Г. Мотлі, промовляючи на прийнятті забезпеченевих товариств, заявив, що президент Джан Ф. Кеннеді „є дуже здібним політиком, найздібнішою людиною в Білому Домі від Рузвельта, і, можливо, навіть спритнішим від Ф. Д. Р." Мотлі сказав таке: „я не думаю, щоб Кеннеді вірив в те, що йому оповідали Шлезінґер і Гелбрейт або ті всі інші з Гарвадського інституту" Шлезінґер Артур є дорадником Кеннеді і пише йому промови, а Гелбрейт Джан є призначений на амбасадора до Індії, обидва вони є професорами Гарвардського університету. Мотлі назвав себе „консерватистом", який розуміє дух часу. Він виступав проти урядового пляну медичної допомоги пенсіонерам соціяльного забезпечення.

Лікарі заповідають завзяту боротьбу проти закону про медичну опіку пенсіонерам

Шикаго. — В окремому числі органу Американського Лікарського Товариства „Ди А. М. Л. Ньюз" появилася стаття, в якій це товариство заповідає гостру боротьбу проти проєкту президента Кеннеді про медичну допомогу пенсіонерам соціяльного забезпечення. Це товариство розіслати має всім лікарям-членам окремі плякати з написами „Соціяльна медицина і ви", які лікарі мають виставити в своїх бюрах, а крім того вони мають обговорювати ті пункти, що є на оголошеннях, зі своїми пацієнтами. Лікарі мають давати до всіх часописів оголошення проти медичної допомоги пенсіонарам, і мають вести пропаганду проти пляну президента Кеннеді в телевізійних і радіових програмах. До Американського Лікарського Товариства належать 80 відсотків всіх лікарів у ЗДА. Лікарі страшать населення „соціяльною медициною", після якої надійде урядова контроля над шпиталями і над всією лікарською практикою. Ухвалення законопроєкту Кеннеді, кажуть лікарі, вийшло б „на шкоду не тільки їм, але пацієнтам".

Міні за збільшення робітничих заробітків

Бел Гарбор, Флоріда. — Голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій Джордж Міні, промовляючи на прийнятті Морського торговельного відділу, заявив, що збільшування заробітних платень, — це ключ до добробуту і росту економіки країни. Він відкидав твердження тих економістів, які кажуть, що збільшення заробітків спричиняє те, що американські товари не можуть втриматися на міжнародному ринку, де є конкуренція дешевих закордонних товарів. Промова Міні була відповіддю на твердження деяких дорадників із Білого Дому, які гадають загальмувати збільшування заробітних платень, щоб вможливити конкуренцію американських товарів із закордонними. Міні гостро виступив проти сенатора демократа Дж. В. Фулбрайта, який казав, що дефіцит в платничому дефіциті з закордонними державами повинен бути пересторогою проти збільшування мінімальної заробітної платні за годину праці з одного доляра до $1.25. Відплив золота із ЗДА, на думку Джорджа Міні, не має нічого спільного з коштами продукції. Цей дефіцит виникає тому, твердив Міні, що ЗДА втримують військо в Европі, і тому, що ця країна допомагає чужим країнам, своїми долярами.

5.5 мільйона безробітних, а бюра посередництва праці шукають 17,954 працівників

Ню Йорк. — Статистичне бюро праці повідомило, що число безробітних виносить коло 5.5 міл., але одночасно бюра посередництва праці звітують, що їм треба — 17.954 кваліфікованих працівників, таких як інженери, соціяльні працівники, вчителі, медичні піклувальниці, технічні рисівники, машиністи та інструктори для навчання глухих дітей. Бюра праці в Ню Йорку і Лос Анджелесі повідомляють, що вони і нидалі потребують добре вишколених секретарок, стенографістів і стенотипісток. В Дітройті, де число безробітних виносить коло 12% всіх робітних сил, потреба фахівців до обслуговування електронних машин. Але департамент праці стверджує, що майже в усіх із 1.800 відділів уряду праці є вістки - повідомлення, що „не треба робітних сил".

Папа призначив римо-кат. архиєпископа польського роду для Филаделфії

Рим. — Папа Іван XXIII призначив на місце кардинала Джана О'Гари, який помер в серпні мин. року і був архиєпископом Пеннсилвенії, окремого архиєпископа Филаделфії, створивши водночас з частини филаделфійської архиєпархії нову дієцезію. На нового архиєпископа Филаделфії Папа призначив єпископа-помічника з Клівленду Джана Дж. Кроля (Круля) що його батьки примандрували до Клівленду з Польщі. Сам він народився 26 жовтня 1910 р. вже в Америці та скінчив філософічні й теологічні студії в коледжі св. Марії в Орчард Лейк в Мішиґені та в Семінарії в Клівленді.

В неділю, 19-го лютого відбудеться відкриття мистецьких виставок С. Литвиненка, В. Цимбала і В. Бачинського

Ню Йорк. — Неділя дня 19 лютого буде днем відкриття виставок праць трьох українських мистців — скульптора Сергія Литвиненка, маляра Віктора Цимбала, і молодого українського мистця Володимира Бачинського. Відкриття виставки В. Бачинського, що буде першою виставкою малярських робіт цього мистця, відбудеться о годині 12-ій вполудне в залях Літературно-Мистецького Клюбу при 149 Другій Евню в Ню Йорку. Виставку цю влаштовує Об'єднання Мистців Українців в Америці, і вона буде доступна для оглядання ще в дні 25 і 26 лютого (в суботу від 8 - 10 веч. і в неділю від 12-ої вполудне до 8 - ої веч.). Цього ж самого дня, о год. 1-ій по пол. буде відкрита виставка скульптур (бронзи і тераккоти) різьбара Сергія Литвиненка і малярських праць В. Цимбала, українського мистця, що прибув недавно до ЗДА із Арґентини і виступає тут вперше з своїми творами. Виставка Литвиненка і Цимбала влаштована в залях Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-ій вул. і буде відкрита до 5 березня ц. р. щодня від год. 1-ої по пол. до 7-ої веч.

ЗДА ПІДТРИМУЮТЬ ГАММЕРШИЛДА

Після бурхливої дебати над совєтськими вимогами в справі уступлення Даґа Гаммершилда із становища Генерального Секретаря ОН і припинення операцій ОН в Конґо амбасадор ЗДА до ОН Адлей Стівенсон вітається з Гаммершилдом, висловлюючи йому свої симпатії і підтримку.

През. Кеннеді окремим зверненням до НАТО декларує вірність тому союзові

Париж. — Президент Джан Ф. Кеннеді переслав генеральному секретареві Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО) Генрі Спаакові окреме звернення, що його на засіданні постійної Ради НАТО в минулу середу відчитав заступник амбасадора ЗДА про НАТО Фредерік Нолтінґ. Новим амбасадором ЗДА при НАТО призначений колишній секретар летунства Фінлетер. У своєму зверненні президент Кеннеді стверджує, що „ми з Атлянтійської спільноти є одностайним найбільш успішним заборолом проти тиранії та її бажання панувати над світом". Кеннеді признав, що перше завдання НАТО лежить у військово-оборонній місії, але поза нею звернув увагу на поширення завдань НАТО на ділянки економічну, політичну й ідеологічну та, зокрема, на активну участь у розв'язуванні проблем економіки вільного світу. Президент Кеннеді рішуче запевнив, що він не заміряє послаблювати військової сили НАТО через відкликання військ ЗДА. В Західній Німеччині є стаціонованих 5 американських дивізій. У зв'язку з труднощами американського платничого балянсу появились в західній пресі вістки про плянування Вашинґтону відтягнення частини військ з Европи. Думки през. Кеннеді в тому його ж зверненні до НАТО настільки подібні до ідей Генрі Пола Спаака, що той заявив вдоволено: „Знаменито! Я знайшов свого наступника". Генрі Пол Спаак, який ще в цьому місяці прибуде до Вашинґтону на наради, вже зрікся свого становища в НАТО, відходячи до бельгійського публічного життя. Його наступником буде, мабуть, колишній міністер закордонних справ Голляндії, теперішній її амбасадор при НАТО, д-р Дірк Стіккер.

Англія і Греція за поменшення видатків на зброєння

Лондон. — Грецький прем'єр Константін Караманліс і міністер закордонних справ Еванґельос Авероф-Тоссіза відбули в Лондоні триденну візиту, наприкінці якої проголошено спільний англійсько-грецький комунікат. Обидві держави підкреслили своє рішення активно співпрацювати, щоб вплинути на міжнародне роззброєння, яке дозволило б обом тим країнам зменшити власні тягарі на зброєння. Грецькі й англійські державні мужі дебатували над справами Балкану, Середнього Сходу й європейської економіки, себто над тими жтрьома темами, які їх найбільш тепер цікавлять і безпосередньо торкаються. Газетні коментатори вказують на покращання англійсько-грецьких взаємин від часу признання Кипрові державности. Прем'єр Мекміллен та міністер закордонних справ лорд Юм прийняли запрошення прибути „в можливо найшвидшому часі" з відвідинами до Греції.

● **Комуно-югославський уряд** назвав „безсоромною клеветою" твердження албанського комуністичного диктатора Енвера Гокси, наче б Юґославія наспілку з Америкою і Грецією була в змові проти албанського режиму.

Східньо-німецькі комуністи заповіли скасування подорожніх обмежень

Берлін. — Східньо-німецький комуністичний уряд заповів, що від кінця цього ж тижня будуть скасовані введені в минулому році обмеження для особового руху між Західнім Берліном і Західньою Німеччиною та Східньою Німеччиною. Сказано це в дипломатичній формулі, що — мовляв — буде введений в життя розпорядок, який „спростить і облегшить" відносини між двома частинами поділеного Берліну. Насправді, східньо-німецькі комуністи погодились скасувати введені спеціяльні перепустки для мешканців Західнього Берліну, які хочуть переходити чи переїздити до східньої частини міста. Східньо-німецькі комуністи відступили внаслідку рішучого протесту і погрози господарських санкцій у зв'язку з останнім інцидентом із минулої неділі, коли-то вони не впустили до Східнього Берліну на Богослужбу в тамошній Маріїнській церкві коло 40 пасторів і протестантсько цивільних діячів із Західнього Берліну та Західньої Німеччини. Референт східньо-західніх взаємин в уряді канцлера Аденауера, д-р Курт Леопольд, негайно поїхав до Східньої Німеччини і загрозив тамошнім властям, щоб вони не провокували нового конфлікту. Після проголошення згаданих вгорі окремих перепусток для західніх німців і берлінців, Західня Німеччина виповіла була торговельний договір із Східньою Німеччиною та загрозила, що даватиме до Східньої Німеччини тільки 20% обіцяної сталі й заліза. Новий торговельний договір підписано 29 грудня мин. року, але німецькі комуністи не могли здержатись, щоб в минулу неділю, як згадано, не провокувати нового інциденту.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Нюйоркський Відділ ОБ'ВУА** влаштовує в суботу, дня 18-го лютого ц. р. в приміщенні Літературно - Мистецького Клюбу, 239 Друга Евню, Сходини Членів з доповіддю полк. Сергія Єфремова на тему: „Карпатська Січ" і Національна Оборона Карпатської України". — Початок в год. 7-ій вечора. — Вхід вільний. Гостям раді.

КОМІСІЯ ОН ПРОПОНУЄ ШЛЯХИ Й ЗАХОДИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРИМИРЕННЯ В КОНҐО

КОНҐОЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІЛЕО ГОТОВИЙ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ІНШИХ ПОЛІТИЧНИХ НАПРЯМКІВ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Комісія ОН для примирення в Конґо, що складається з представників 11 різних держав, здебільша африканських країн, виступила з рекомендацією відбути конференції провідників різних політичних партів і груп Конґа для обговорення можливостей примирення в Конґо. Згідно з висловленою членами цієї комісії опінією, найкращою розв'язкою для Конґа було б встановлення федеральної системи уряду, як найширшої форми крайового правління. Свої пропозиції в цьому напрямку передала комісія в окремому звідомленні, яке було обговорюване Даґом Гаммершилдом із його дорадчим комітетом для Конґа, але проти опублікування його висловилися представники деяких держав. Пропоновану комісією розв'язку підтримує також Жозеф Ілео, призначений востаннє президентом Касавубу на становище прем'єра Конґа. Новий уряд мав би бути створений під його проводом з участю репрезентантів Катанґи і прихильників Люмумби. Пропонована програма примирення мала б бути здійснена з дотриманням таких передумов: 1. „Основний закон" Конґолійської Республіки мав би бути визнаний як обов'язуюча конституція Конґа. 2. Мілітарні операції у провінції Катанґа і в інших областях мусять бути негайно здержані, щоб не довести до поширення громадянської війни. 3. Конґолійська Крайова Армія мусить бути „відполітизована" й Об'єднані Нації мають ґарантувати закони і порядок. 4. Повинна відбутися „наверішинна конференція" конґолійських лідерів, але не в Конґо, а в якійсь іншій країні. 5. Усі політичні в'язні мали б бути звільнені і в країні мала б бути проголошена загальна амнестія. 6. Негайно мусів би зібратися парлямент і 7. Об'єднані Нації мусіли б докласти всіх заходів, щоб припинити мілітарну допомогу із-зовні для будь-якої із конґолійських фракцій. Деякі з тих передумов були зредаґовані потім у формі резолюцій, але нічого конкретного в цій справі не вирішено. В політичних колах думають, що пропозиції комісії можуть причинитися до виходу з теперішньої кризи.

Президент Катанґи Мойсе Чомбе заявив під час пресової конференції в четвер 16 лютого, що комуністичний бльок готується започаткувати в Конґо таку ж війну, як була колись на Кореї. Водночас із цим він ствердив, що комуністичні держави намагаються використати смерть Люмумби для усунення Генерального Секретаря ОН Даґа Гаммершилда — людини, яка не могла мати і не мала нічогісінько спільного з цією справою. Щодо вбивства Люмумби, то Чомбе ще раз ствердив, що він був убитий селянами під час втечі і що комуністи намагаються з цього вбивства зробити політичну справу і прославляють Люмумбу, який був звичайним злочинцем.

В Бельгії обурення проти СССР і його сателітів

Брюссель. — В цілій Бельгії страшне обурення проти Совєтського Союзу, як головного спричинника протибельгійських демонстрацій в різних столицях світу перед бельгійськими амбасадами з приводу нібито бельгійської вини в убивстві Патріса Люмумби. В минулий четвер 16 ц.м. перед будинком амбасади З'єдиненої Арабської Республіки в Брюсселі, що поміщається недалеко університетських забудувань, коло 200 бельгійських студентів голосно демонстрували й обкидали будинок камінням. На самому університеті група бельгійських комуністичних студентів уладила пролюмумбівську демонстрацію з вістрям проти генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда.

Державний секретар Раск поїде на конференцію СЕАТО до Сіяму

Вашингтон. — Офіційно повідомлено, що державний секретар Дін Раск візьме участь в конференції Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО), яка почнеться 27 березня ц. р. в столиці Сіяму Банґкоку і триватиме найменше 3 дні. Президент Кеннеді висловив вдоволення з рішення Раска полетіти туди і висловив надію, що конференція причиниться до встановлення „миру, стабільности і реґіональної солідарности в обличчі небезпеки, яка грозить південному сходові Азії від щораз дальшого комуністичного натиску". На рішення Раска полетіти до Банґкоку вплинуло кілька причин: 1) південно-східні азійські й далеко-східні країни прийняли б за доказ легковаження їх Америкою, якщо Раск взяв би участь в травневій конференції НАТО в Осльо, а відмовився від участи в конференції СЕАТО, 2) приявність в Банкоку дасть Раскові змогу познайомитись особисто з шістьма іншими міністрами закордонних справ союзницьких країн та познайомитись з проблемами південної Азії, особливо ж вислухати так мовити з першої руки інформації про ситуацію в Ляосі, і 3) подорож Раска до Банґкоку документує всьому світові активне заінтересування Америки в справах південно-східньої Азії та Далекого Сходу. Дін Раск відомий з нехоті до частого подорожування. Тому він, мабуть, полетить туди найкоротшою лінією та не буде вступати до різних країн, які вистосували до нього запрошення на приїзд.

У СВІТІ

● **Індійський прем'єр Джавагарлал Неру** рішуче заперечив, наче б він збирався їхати з відвідинами до столиці комуністичного Китаю Пейпінґу. При цій нагоді він ще раз підкреслив, що китайські комуністи не мають ніякого права домагатися — як це вони роблять — кілька тисяч кв. миль північно-індійської території. Водночас Неру заявив, що кожний напад на гімалайську державку Бутан буде вважатись нападом на Індію і вона негайно поспішить Бутанові з допомогою.

● **В Йоганесбурґу**, в південній Африці, два мурини напали на священика, американського місіонара Лільберна Едварда Адкінса, і його дружину, коли вони з вечірні йшли з церкви пішком до дому, важко їх побили і пограбували. 64-річний місіонар помер від ран.

● **Шведський уряд** заперечив вісткам, поширеним з Совєтського Союзу, наче б Швеція приготовляла продукцію атомової бомби. Зате правдою є, що в Швеції існує державна установа, яка займається проблемами оборони проти загрози атомової атаки з-зовні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday s, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Перед великою пробою

Крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові вже заповів, що з початком березня, отже за неповних два тижні, почнеться інтенсивна кампанія збірки фондів на апробовану законом будову пам'ятника нашому національному генієві і пророкові, Тарасові Шевченкові, у столиці країни, Вашингтоні. Ця кампанія буде для нас великою пробою, можливо, найбільшою в історії нашої спільноти в Америці. Все бо: схвалений Конгресом і підписаний Президентом ЗДА закон про побудову такого пам'ятника, ведена з Москви нагальна й неперебірлива кампанія брехні в цій справі і, в першу чергу, велич Шевченка та наша честь — вимагають від нас направду максимальних зусиль і заходів, щоб акція в справі цього пам'ятника була найбільш масовою та найбільш успішною маніфестацією української правди і української справи.

Тому то збірка фондів на пам'ятник, як і достойне вшановування пам'яті нашого Кобзаря по всіх наших громадах абсорбуватиме впродовж найближчих місяців багато наших сил і, зокрема, вимагатиме нашої найбільшої фінансової жертвенности. І до цього нам треба приготовитись, себто треба вже тепер, упродовж того короткого часу, що ще залишився перед початком збіркової кампанії, полагодити, можна б сказати, „позбутися" деяких обов'язків, які в новій кампанії можуть відійти на другий плян, але які є нашими постійними обов'язками. Маємо на думці передусім справу Народного Фонду при Українському Конгресовому Комітеті. Цей Народний Фонд є базою праці нашої репрезентативної централі, а тому, не забезпечивши її своєчасно необхідними засобами, ми іншими акціями можемо здвигнути величну будівлю, але рівночасно підрізуємо підвалини, на яких вона стоятиме.

Отже, щоб могти вже з початком березня розгорнути нашу велику кампанію збірки фондів на будову пам'ятника Шевченкові, щоб цій справі віддати максимальну увагу, треба негайно поповнити касу Народного Фонду при УККА приспішеною вплатою нашого Національного Датку та нашої додаткової пожертви. Виконаймо цей наш обов'язок, щоб опісля з ще більшим запалом і найкращими результатами вийти переможно з тієї великої проби, якою буде для всієї нашої спільноти кампанія збірки фондів на побудову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Демонстрація в ОН

„Спонтанні" демонстрації, які відбулися не тільки в Москві та інших комуністично-сателітних столицях, але й у Парижі, Амстердамі і навіть у Мельбурні в Австралії, не мають нічого спільного з „народним гнівом". Бо ж ніхто не повірить, що популярність Люмумби, наприклад, серед варшавських поляків була така велика, що на вістку про його смерть юрба демонстрантів відразу кинулася під бельгійську амбасаду, розторощила її уладження і спалила на вулиці викинені через вікна документи. Ніхто в СССР та в інших комуністичних країнах не може влаштовувати демонстраційних походів і вчиняти авантюр під чужинецькими амбасадами, за винятком тих робітників і студентів, що їх з фабрик і шкіл зганяє поліційний і партійний апарат. І тому цілком слушно у Вашингтоні речники ЗДА ствердили, що це комуністичні агітатори влаштували добре зорганізовані пролюмумбівські демонстрації по всьому світу.

Який може бути кращий доказ на це ствердження, як не факт „випадкової" появи серед демонстрантів - муринів на галерії в залі Ради Безпеки Об'єднаних Націй в минулу середу генерального секретаря Комуністичної партії Америки, мурина Венджаміна Дейвіса? Скандал у самому будинку Об'єднаних Націй все ж перейшов межі пересічних і звичних комуністичних авантюр. Це — наявний доказ тієї „війни проти Об'єднаних Націй", яку розпочав Совєтський Союз і яку ствердив у своїй першій промові в ОН Адлей Стівенсон. І тому громада бешкетників, які з муринської дільниці Гарлему в Ню Йорку, мабуть, уперше в своєму житті опинилися в будинку Об'єднаних Націй, з т. зв. боксерами, залізними ломами й ножами у кишенях, — це тільки пригадка відомого факту, що Москва має своїх посіпак також на американському терені.

Але, очевидно, авантюра кількадесятьох муринів на галерії в Об'єднаних Націях — це сама у собі маленька і негрізна подія. Суттєвий у цій події політичний зміст такого гострого походу Совєтського Союзу проти Об'єднаних Націй, що він не гребує ніякими засобами. Політичний зміст цієї авантюри полягає в тому, що після неї розвіялися надії наївних, начебто зміна уряду в Америці сприяла новій „відлизі" в східньо-західніх взаєминах. Використання Совєтами убивства Люмумби для загострення „холодної війни" є доказом, що всі облудно - компліментарні звернення на адресу Дж. Ф. Кеннеді були — як це відразу було видно — тільки тактичним маневром, свідомою і пляновою коротенькою „передишкою". Демонстрації в Москві, сателітних країнах, в Парижі, в Ню Йорку і ін. містах — це тільки доказ, що холодна війна продовжується.

Цілком ясно, що ЗДА не можуть спокійно придивлятися акції, що її започаткувала Москва. Ясно, що комуністичне Конго стало б загрозою для всієї Африки, для всього світу. Тому можна було заздалегідь сподіватися, що одвертий виступ Москви по стороні комуністичного уряду Гізенги в провінції Стенлівілі, в Конго, викличе пересторогу збоку Вашингтону, щоб Москва рахувалася з активною протидією Америки. Як стверджує Джеймс Рестон у статті з промовистим заголовком „Твердіший тон Кеннеді" — „адміністрація Кеннеді не може дозволити на комунізування Конга, навіть, коли б прийшлося перевести збройну інтервенцію". Якщо Москва цього не розуміє і захоче продовжувати свою авантюру, то це матиме той корисний для вільного світу ефект, що примусить ЗДА до рішучого виступу.

Ще одна трагедія

Катастрофа з пасажирським літаком бельгійської летунської лінії „Сабена" типу „Буїнг 707" поблизу брюссельського летовища в середу 15-го лютого ц. р., що призвела до загибелі цілої дружини американських ковзанярів, — відбилася широким відгомоном в усьому світі, зокрема в ЗДА, де несподівана й трагічна смерть вісімнадцятьох молодих змагунів вкрила жалобою не тільки їхні родини, але й увесь американський спортовий світ і все громадянство. Трагічна катастрофа, що в ній, крім 18 змагунів, утратили своє життя провідники і тренери їхньої команди, і їхні рідні та знайомі, які супроводили їх до Европи, як теж ціла залога літака і понад 20 інших пасажирів, разом 72 особи, завдала важкого удару американському спортові, зліквідувавши цілу репрезентацію ковзанярів - чемпіонів і припинивши розвиток в цій спортовій ділянці на яких 3 - 4 роки. Факт загибелі цієї дружини виключає ЗДА від участи в міжнародніх змаганнях за першенство в ковзанні, найперше від участи в таких змаганнях у Празі, куди летіли американські змагуни.

Протягом чотирьох місяців це вже другий удар для американського спорту. 29-го жовтня минулого року на летовищі в Толіді згинула 16-членна футбольна дружина Каліфорнійського Стейтового Політехнічного Коледжу, що верталася з змагань в Огайо.

Сповнені свідомости важких утрат і жалю, американське громадянство і публічна опінія інших країн призадумуються сьогодні над засобами, що могли б у майбутньому відвернути такі дошкульні удари по світовому спорті. Не завжди маючи можливість запобігти летунським катастрофам, бо не все в них залежить від людської волі й уваги пілотів, все ж таки є змога уникнути масовости жертв в такого роду катастрофах, висилаючи спортові репрезентації і команди не одним, а кількома літаками, або вибираючи інші, безпечніші засоби комунікації.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

КОНСЕРВАТИВНЕ СУМЛІННЯ І ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА

З-поміж республіканців, які після минулорічної поразки взялися вже до підготови чергових виборів, „з кращим успіхом", вибивається Бері Голдвотер, сенатор з Арізони. Ім'я його набуло розголосу ще у зв'язку з республіканською передвиборчою конвенцією, коли його навіть висували як можливого кандидата на пост президента або віце-президента. Бері Голдвотер — провідник республіканських „консерватистів"; його філософія суспільного ладу, на думку демократів, „назадницька". Він — рішучий противник ідеї „велфер стейту", тобто держави, ціль і пряме завдання якої — опікуватися громадянами, брати на себе піклування за їх добробут; через те він є противником державних доброчинних програм, суспільної опіки, соціялізації і т. д. В дискусії над республіканською плятформою на конвенції він був речником консервативної філософії. Його книжка „Сумління консерватиста", видана минулого року, пішла в широкі кола читачів, і є познаки, що серед молодої генерації його ідеї мають значний відгомін. Можна думати, що в намаганнях дати Республіканській партії оновлене, привабливіше обличчя, Бері Голдвотер матиме ще своє слово. В основному його консервативні ідеї стосуються радше внутрішніх проблем Америки. Але ось недавно виклав він свої погляди на закордонну політику цієї країни. Ще в листопаді минулого року промовляв він до кадетів летунського коледжу в Мексвелі, в Алабамі, а недавно подав свою доповідь для публікації в Конгресовому Рекорді. Думки його не в одним гостро різняться від офіційної і традиційної політичної лінії американської дипломатії, а та обставина, що були вони спрямовані до молодої генерації — кадетів військового коледжу, має теж своє значення.

Сенатор Голдвотер ставить свої пропозиції ясно і відверто: він взагалі проти завивання практичних речей у нереалістичну фразеологію. Тепер уся його закордонно-політична концепція спирається на трьох основних вихідних позиціях. Остаточною ціллю американської політики повинна бути допомога у побудові такого світу, в якому будуть запевнені найбільша свобода, справедливість, мир і матеріяльний добробут, передусім для американського народу. Цієї цілі не можна осягнути, навіть неможливо до неї зблизитися без попереднього розгрому світового комунізму, бо комунізм є антитезою цих умовин життя і він завжди змагатиме до того, щоб вони не стали дійсністю.

З цього — третя вихідна: перемога над комунізмом є головною найближчою ціллю американської політики. Всі інші цілі, які б атрактивні вони не були, як ось мир, справедливість чи право самовизначення для всіх, навіть найменших племен, наприклад, в Африці, треба відсунути на пізніше, якщо їх реалізація в теперішню хвилю сприяє комунізмові, а шкодить Заходові.

Також добробут — каже він — це гідна ціль, але, „якщо піднесення життьового стандарту стоїть на перешкоді продукуванню достатнього числа гармат, щоб ставити опір комуністичній агресії, необхідні будуть матеріяльні жертви й обмеження".

Послідовно, каже він, ця позиція видвигає питання сили і вжитку, який робить нарід із сили. Це для нього „ключова проблема міжнародніх відносин", а неуспіхи американської політики після 1945 року пояснюються тим, що, відколи ця країна перейняла провід над світом, проблеми застосування сили не трактовано реалістично й поважно. Протягом передвиборчої кампанії багато говорилось про занепад престижу Америки в світі. Але ж „престиж", в розумінні мірки, „якою інші міряють нас", не має практичного значення. Практично питання стоїть так: чи інші народи думають, що ми слабші, як ми справді є, і, так думаючи, що вони можуть зробити; бо це в людській натурі, що народи схильні ставати по боці того, в чию перемогу вірять. Під цим кутом слід розглядати питання американського престижу і його можливого занепаду, особливо в порівнянні з комуністичним світом. Це, власне, не про престиж, а про „респект" іде в тому змаганні, а респект спирається на силі. Це сила, на думку сенатора Голдвотера, рішає про долю народів, а не „поїздки доброї волі та роздавання милостині".

І не слід давати себе обманювати фразам чи кличам, які звучать шляхетно й принадно, але криють у собі небезпеку для Заходу. Такий приклад — це „невтральність", що звучить зовсім невинно. Але ясно, каже сенатор, що „невтральність" це перший ступінь у поході комуністів на розбиття західнього бльоку; другий ступінь — переставити „невтральну" державу проти Заходу і зробити її знаряддям комунізму. Неважно, наприклад, чи є Нкрумаг здисциплінованим комуністом, а важно, що його політика виразно сприяє комунізмові. Голдвотер радить бути обережним навіть із підтримкою незалежницьких рухів народів колоніяльних країн без старанної підготови цих народів. Він навіть допускає ідею „переходового протекторату" під зарядом західніх держав і перестерігає проти сліпого марширування в рядах „антиколоніялізму", що тільки приспішує шалений гін до анархії і совєтського патронату. „Немає сумніву, — каже сенатор, — що колоніяльна система навіть на теперішньому ступені розвитку краща для африканських народів, як нужда і хаос, в який вони летять стрімголов..."

Оце „цетерум цензео", що слід розбивати світовий комунізм, а покищо боротися проти нього на кожному відтинку, домінує в поглядах аризонського сенатора. Його особливо видно в прямому відношенні до Совєтського Союзу та його сателітів. Тому, що комунізм є органічно експансивний, американська політика не може мати успіху, коли вона старатиметься тільки зберегти те, що ми вже маємо, каже Голдвотер. „Наш апетит на комуністичну територію мусить бути так само гострий, як їхній апетит на не-комуністичні території. Наші змагання поширити волю поза залізну заслону мусять бути не менше енергійні, як їхні невпинні змагання поширити вплив комунізму у вільному світі". Сенатор радить, щоб ЗДА заохочували поневолені народи бунтуватися проти своїх комуністичних поневолювачів. Та при цьому необхідні обережність і розвага. Поневолені народи мусять знати й розуміти, що їхній збройний спротив має бути скоординований у часі з вимогами світової політики, і що кожне передчасне повстання може скінчитися невдачею. Для цього зрозуміння і порозуміння Америка повинна увійти в зв'язок з провідниками протикомуністичного підпілля і давати їм потрібну допомогу (друкарські машини, радіо, зброя, інструктори). Що більше, Америка мусить бути готова починати військові операції в окремих випадках (як це занедбала в справі Мадярщини), і так змусити комуністів приймати льокальні поразки, щоб не рискувати загальної війни...

От такі думки республіканського „консерватиста". Вони відважні і навіть рисковні, не завивані в бавовну. Але чи справді вони консервативні? Хто знає, чи на тлі американської політичної й дипломатичної традиції вони, хоч і висловлюють „старі" істини, не є поступові? (юст)

С. Гординський

МИСТЕЦТВО ЕМІГРАЦІЇ І МИСТЕЦТВО В УКРАЇНІ

(1)

В органі Міністерства Культури УССР „Радянська культура" з 5 лютого ц. р. появилася цілосторінкова стаття мистця Василя Касіяна, „народного художника Союзу РСР, дійсного члена Академії Мистецтв СРСР" — як надруковано під його прізвищем. Стаття називається „Жалюгідна спроба; з приводу однієї виставки в Дітройті" і є намаганням мистецьких кіл на підсовєтській Україні зайняти становище до виставки українського мистецтва в Дітройті, що відбулася в тому місті в днях 24 вересня до 2 жовтня 1960 року. Стаття написана в досить пристойному стилі, подає три репродукції з дітройтського каталогу, а наведені в ній цитати з українських еміграційних видань подані зовсім коректно. Це останнє згадую тому, що недавно в тій самій газеті, один з її співробітників, Мазуркевич, подав ним самим складену похвалу Гітлерові, як буцімто цитату написану мною. Із статті Касіяна, почерез увесь нам добре зрозумілий словесний намул, пробивається щира турбота за долю українського мистецтва, і тому над цією статтею можна і треба спинитися.

Касіян подає відомості про саму виставку, про участь у ній 77 (насправді — 78) мистців, „емігрантів з України", і про те, що вони належать до мистецьких організацій ОМУА і УСОМ у Канаді (він їх називає „націоналістичними"), та про мистців, що проживають „у Франції, Західній Німеччині та інших капіталістичних країнах". Далі він пише: „Сама виставка — не така вже визначна подія як намагаються це показати її організатори. Можливо, не варто б витрачати час, щоб писати про неї. Однак, як видно з передмови до каталогу цієї виставки, а також із пізніших відзивів української заокеанської націоналістичної преси, організатори виставки скористалися нагодою, щоб зробити випади проти нашого народу і нашої держави та очорнити українське мистецтво, представлене на Декаді в Москві. Це і спонукало мене, дещо обізнаного з пресою про життя мистців за океаном, відкласти свою чергову творчу роботу і взятися за перо".

Далі Касіян намагається представити ту виставку модерністичною і тому антинародною імпрезою, і протиставить їй буйний розвиток українського мистецтва в Україні. Скільки правди в тому всьому, в „очорнюванні українського мистецтва", в „антинародності" і „буйному розвиткові мистецтва в Україні"? Ми зараз це розглянемо.

Передусім, Касіян про виставку в Дітройті міг судити тільки на підставі каталогу, чорні репродукції якого не дають ніякого уявлення про цю динамічну своїми кольорами виставку. Та й репродукує він у своїй статті твори характеру, власне, проблемного, бо це було йому потрібне на доказ, що мистецтво еміграції — абстрактне і тому протинародне (хоч той народ думав інакше і навалив на виставку більш як 10-тисячною масою).

В противагу цим творам Касіян вичислює сюжетні твори різних мистців України, тим часом, дітройтська виставка була складена за принципом не сюжетним, а суто мистецьких вартостей. Сюжетне мистецтво еміграція має також, згадати б тільки велику виставку української графіки в 1958 р., де були показані цілі цикли історичних композицій мистця П. Андрусева, ілюстрації Б. Крюкова до Данте Сервантеса, Е. По, цикли ілюстрацій інших мистців до „Слова о полку", до творів Шевченка, Франка, Гоголя, до сучасних авторів. Такі добрі ілюстрації з української історії, як Андрусева, ледве чи спроможний дати сьогодні будь-який мистець в Україні. Але з браку місця, а ще більше тому, що на Заході не є звичаєм на мистецьких виставках мішати твори чистого мистецтва з прикладним (до якого зачисляється й ілюстрація), тих речей на дітройтській виставці не було. Не було також і Архипенкових пам'ятників Шевченкові та Франкові, які Касіян волів би бачити на виставці замість інших творів цього скульптора; не було їх тому, що для цього не було ніякої потреби, зваживши, що обидві скульптури знаходяться постійно в публічному парку, де їх кожен може собі оглянути.

Взагалі в Касіяна досить викривлене поняття про культуру нашої еміграції, яка, за його словами, зводиться „в основному до відзначення іменин, хрестин та інших сімейних ювілеїв, а про художні виставки рідко коли йде мова". Він пише про те, що мистці на еміграції не можуть віддатися цілковито мистецтву, бо мусять заробляти на прожиток. З цим можна частинно погодитися, як теж з його твердженням, що „мистці не мають ні моральної, ні матеріяльної підтримки від громадянства і держави". Але це, власне, і є дорога ціна еміграції. Умови для мистецької творчости в ній ніяк не пригожі, але все таки — є мистці, є мистецьке оточення і твориться мистецтво і культурні цінності, що стають власністю цілого українського народу.

Касіян цьому станові мистецтва на еміграції протиставить розмах мистецтва в Україні, де тільки одне Міністерство Культури УССР в 1960 році замовило у мистців творів на 950,000 нових рублів, а багатьох мистців нагороджено орденами і медалями. Цих останніх своїм колегам в Україні мистці на еміграції заздрять найменше. Але, пишучи про державні замовлення, Касіян нічого не згадує про вимоги замовців. Очевидно, він сам чудово знає, що довговічність такого замовленого режимом мистецтва не буде ні на один день довша від самого режиму. Де сьогодні пишне мистецтво гітлерівської Німеччини? А твори самого Касіяна із сталінської доби? Вони позникали з видань, а Бажан займається тепер невдячною працею перероблювання своїх катохвальних поем, думаючи, що нащадки того всього не повитягають і не порозвішують на парканах сушитися! Мистецтво української еміграції в порівнянні з тим, що тепер в Україні, скромне, але воно бодай не потребує числитися з накинутими ззовні вимогами чи коньюнктурою. Його можна скільки завгодно критикувати, але воно — суверенне.

Касіян, сам реаліст, хвалить у своїй статті мистців близьких до реалістичного напрямку, таких як С. Литвиненко, П. Мегик, Гр. Крук, М. Черешньовський, М. Дмитренко і навіть Галина Мазепа. Литвиненка він навіть називає „здібним скульптором", але чи він не вважає ненормальним той факт, що про Литвиненкове авторство пам'ятника Франкові у Львові писати не вільно? Коли кілька років тому в московському „Огоньку" появилася велика кольорова репродукція цього монументу, то автора її не подано. Просто з курйозности один наш знайомий написав листа до редакції в Москву із запитом, хто є автором того монументу. На це він по довшому часі отримав відповідь від відповідального секретаря редакції, Баркіна, що редакція робила розшуки, але „вияснить фамилию автора нам не удалось". Касіян невірно думає, що мистців реалістичного напрямку переслідують „модерністи". Між вичисленими мистцями і „модерністами" існує якнайкраща гармонія, бо одні й другі знають, що добрий мистецький твір не залежить від стилю, в якому він створений.

Я. Стельмахів

МАНІВЦІ ДИСКУСІЇ

(2)

Друге. П. Косаренко - Косаревич пише в своїй статті: „Аксіом природного і логічного законів, найдений і здефінійований Ньютоном, каже, що „всяка акція рівна реакції", і навпаки; „всяка реакція рівна акції". В контексті дискусії це означає, що антисемітизм („антижидизм" в автора) в українців бував реакцією на антиукраїнізм жидів. Відклик автора до науки ніяк не надає більшої переконливости його тезам, а навпаки — доводить, як мало в нього зрозуміння для справді наукової методології. Життя одиниці і народів йде своїми шляхами і застосування до них фізичного детермінізму тут не при чому. Якщо спробу Маркса відкрити строгу закономірність в економічних підставах громадського життя звемо „матеріялізмом", то як назвати оцю редукцію складних процесів громадського життя до фізичного закону, що її переводить п. Косаренко - Косаревич? При застосуванні такої фізичної схеми до людських дій і соціяльних процесів не лишається місця на вияв свободи і спонтанної дії. Тут теж не може бути мови про якусь вину чи відповідальність за дію, бо чейже все йде за механічним законом „акції - реакції".

Коли послуговуватись формулою автора, може постати запит: що є акцією і реакцією в нашому антагонізмі з Росією? Чи змагання наші до незалежности є лише реакцією на гніт, чи, може, прикладом природного гону до самовияву, типовим для кожної людини і народу? Чи переслідування українства в Росії було реакцією на українські відосередні прагнення, чи може це властива риса нівелюючого російського імперіялізму?

На маргінесі додамо, що одним з варіянтів тези автора про „акцію і реакцію" була колись популярна в нас думка, що „чим більший терор окупанта, тим краще для нашого народу", бо цей терор змусить його до більшої протиакції. Нагадаймо, що деякі політичні групи намагалися навіть своїми діями спровокувати, наприклад, поляків на збільшення терору саме з цією думкою про сильнішу реакцію збоку народу. Чи слушною є така думка, доказала наша власна недавня історія. Бо ось совєтський терор ніяк не викликав більшого резистансу і не скріпив революційного руху до самостійности, але так ослабив нашу національну субстанцію, що не одному приходили до голови побоювання за наше майбутнє існування взагалі. Хто був у Східній Україні в 1941-му році, міг переконатися, як послаблений був народ.

Це правда, про „акцію і реакцію" говориться часто у відношенні до сфери людської дії і до суспільних явищ. Однак, цих термінів вживається в перенесеному і дуже приблизному значенні, і ніколи в такій псевдонауковій фразеології, як „аксіом" про докладну (математично - фізичну) „рівність між акцією і реакцією".

Третє. В одному місці автор згадує про гекатомби жертв в СССР, коли то, мовляв, „там в урядах переважали чисельно і вирішально — *большевицькі жиди*". Іншими словами, автор „Московського Сфінкса", який нібито вказує на якнайбільшу загрозу для нас і світу збоку російського імперіялізму, вкінці договорюється, що за терор в СССР, властиво, були винні жиди. Чи був свідомий автор того, що писав?

І останнє. Дивується шан. автор, чому жиди прикладають інші мірила до „антижидизму" українців і „антижидизму" німців чи інших народів. (На маргінесі скажемо, що цю різницю мірил ми собі пояснюємо різницею політичного статусу цих народів. Жиди, як і всі інші народи, рахуються з реалітетами, тому рахуються з німцями, поляками, росіянами, забуваючи про їх антисемітизм; була б Україна самостійною державою, рахувалися б з нами і застосовували б інші мірила). Ми, однак, хотіли б вказати на фальшиву аналогію, яку наводить шан. автор. Дивуючись, чому жиди інакше (позитивніше) ставляться до німців, він нагадує, що ці останні знищили за нацистського режиму стократ більше жидів, як це сталося на українських землях. Справді, жиди не обвинувачують усього німецького народу за злочини нацистів. Але чому? Бож самі німці, устами своїх найвищих політичних представників, устами своїх науковців і письменників, на сторінках преси цураються нацистів, вважають їх панування ганебною сторінкою історії Німеччини. Якщо б сучасні німці ідентифікувалися з нацистами і твердили, що це світлий період німецької історії, що їхні злочини були зумовлені певними обставинами, що це була реакція на економічну експлуатацію збоку жидів і т. ін., то, очевидно, і жиди інакше ставилися б до теперішньої Німеччини. Чи ж наша постава до періоду Хмельницького і Петлюри така сама, як сучасних німців до нацизму? Чи може вона бути така сама? Відповідь є очевидна. Хмельниччина і часи Директорії — це наші світлі моменти, це частина нашої національної традиції, з якої ми горді; за все, що тоді ділося, ми історично відповідальні.

Після останніх слів лишається один логічний висновок, якщо бажаємо, щоб жиди хоч частинно змінили настанову до нас і щоб до нас почали ставитися хоч би так, як до німців. Ці останні відкинули із своїх національних традицій нацизм, його засудили, його соромляться, а його визнавців карають. Ми ж не можемо засудити наших революційних здвигів, бо вони для нас — світлі й позитивні події. Але ми можемо признатися, що під час наших національних революцій чимало безвідповідальних елементів використали нагоду, щоб побешкетувати, і це часом ділось коштом жидів. В усіх народів існують деструктивні, злочинні елементи.

Не пояснюймо всього того, що ділося, як реакцію на антиукраїнство жидів. П. Косаренко - Косаревич цитує з книжки рабіна Ганновера речення про те, що „народ русинів був до такої міри пониженний, що всі народи, навіть з усіх народів найбільше понижені — жиди, також панували над ними". Це все може бути правдою, але ніяка економічна експлуатація чи адміністративне панування не виправдує поголовного вбивства... (Між іншим, такої „моралі" придержуються большевики). Для нас, однак, існує велика різниця між приніжуванням і вирізуванням когось. Для п. Косаренка-Косаревича це лише акція і реакція, їхня сила і їхня моральна вартість однакові.

А щоб переконатися, чи існують серед українців антисемітські почуття, радимо прислухатися їхнім розмовам, коментарям чи іншим спонтанним реакціям на деякі явища та події американського життя, от хоч би при нагоді президентських виборів або оцієї дискусії. Якщо уважно і щиро аналізуватимемо оці спонтанні реакції і нашу поставу, тоді і дискусія про те, чи існують антисемітські настрої, виявиться зайвою.

(Кінець)

Володимир Барагура

ПОШИРЕННЯ АВТУРИ „ВЕСЕЛКИ"

Коли переглядаємо річники „Веселки", спостерігаємо, що стрижінь автури журналу становлять поети і письменники, які присвятили себе майже виключно творчості для дітей та придбали собі назву „дитячих письменників", а майбутній історик української літератури зарахує їх до окремого жанру „дитячої літератури", чи пак „літератури для дітей". Ці автори, це люди здебільша середнього і старшого віку. Поруч них у „Веселці" стрічаємо прізвища давніх українських поетів і письменників, твори яких передруковуються в журналі. Поміж ними є такі величини, як Т. Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Марко Вовчок, Михайло Коцюбинський, Борис Грінченко, О. Олесь. Це письменники, які належали до „великої літератури", але поруч того не забували й про свої обов'язки щодо молодого покоління. Третя група авторів у „Веселці", це самі діти-читачі, які пробують своїх сил у „Кутку юних авторів".

Такий стан автури „Веселки" незадовільний і він вимагає змін в двох напрямах. Перший — це доплив свіжих, молодих письменницьких талантів з наймолодшої генерації українських письменників, що виростали й формувалися вже на еміграції, які знають і українське життя і одночасно докладно обзнайомлені з теперішнім довкіллям, а найважніше знають добре психіку, зацікавлення й потреби української дитини в новій дійсності, бо самі недавно були дітьми й формувалися на скитальщині. Доплив цих молодих, свіжих талантів з вирощеної на еміграції генерації конечний для оновлення й освіження української літератури, яка промовила б до умів і сердець сучасних дітей, яка знайшла б до них шлях та зацікавила б їх. Потрібний цей доплив і для збагачення тематики й форми вислову, сприйнятливої для сучасної дитини. Письменники середньої й старшої генерації, що корінням може занадто зв'язані з минулим, цього знання психіки й відчуття потреб теперішньої української дітвори не мають. Зрештою письменники цих двох генерацій колись вмовкнуть і залишені ними місця світитимуть пусткою, якщо вже тепер не подумаємо, як і ким її заповнити. А тяглість національно - культурного життя мусить бути й ділянка дитячої літератури, що є частиною цього життя, не належить до вийнятку.

Другий шлях поширити автуру „Веселки", це втягнути до кадрів наших письменників, що належать до „великої літератури". Досі тільки вийнятково й спорадично живучі представники „великої літератури" друкували в „Веселці" свої твори. Це — Вадим Лесич, Ольга Мак, Віра Вовк, Оксана Керч, Іван Смолій, Галина Журба, Юрій Тис.

Цей стан повинен змінитися з різних моментів. Перший і найважливіший, це потреби дітей. Обов'язком письменника є обдарувати молоде покоління творами свого таланту, що виховували б це покоління. Другий момент, це самі письменники, ні один з них міг би дати направду вартісний твір для малих читачів і тим збагатити діяпазон своєї творчости. Третій момент — інтерес цих же представників „великої літератури". Щоб у майбутньому мати споживачів - читачів своїх творів, письменники мусять таких читачів підховати.

І тут поєднуються три інтереси — журналу „Веселка", який здобуде нових авторів і нові твори, чи то з-поміж представників наймолодшої письменницької ґенерації, чи представників „великої літератури" — авторів, які сповнять свій обов'язок щодо молодого покоління, та літератури, яка збагатиться новими творами та здобуде собі майбутнього читача. Варто попрацювати для цих цілей.

ЧИСЛО „ВЕСЕЛКИ" ЗА ЛЮТИЙ

Лютневе число „Веселки" є наче вступом до циклу матеріялів, присвячених Шевченківським роковинам, як це було заповіджено в січневому числі журналу. Цей цикл розпочинає чолова ілюстрація М. Бутовича, що зображає двоє дітей - гуцулят, які складають вінок перед постументом з погруддям Поета та „Заповіт" з світлиною пам'ятника Шевченкові на могилі в Каневі з прекрасним видом на „лани широкополі". Наче доповненням до цього є світлина пам'ятника Поетові в Києві та вірш Ганни Черінь „Наш Батько". Розповідь М. Маморського про могилу Т. Шевченка дає дітям змогу пізнати зміни, які зайшли в ній в ході десятиліть. Розповідь прикрашує фото могили Шевченка перед здвигненням теперішнього пам'ятника. Менші діти легко засвоять собі віршика Р. Завадовича „Я знаю про Шевченка".

З групою Шевченківських матеріялів тематично й ідейно єднається вірш Р. Завадовича „Полтава", присвячений цьому містові України, яке стало символом нашого політичного й національно - культурного відродження. Вірш доповнює пояснювальний підпис під світлиною пам'ятника І. Котляревському в Полтаві.

До цього циклу великих подій і світлих постатей українського життя треба включити й розповідь В. Б. про Лесю Українку з фотом поетеси з дитячих років та фотом дому, в якому народилася Леся. Цикл закривається віршем Л. Українки „Вечірня година", присвяченим мамі.

Зимово - сезонова тематика заступлена статтейкою Л. Полтави „Хто, як і де переживає зиму", в якій автор цікаво розказує про зимівлю різних створінь.

Прихід недалекої весни заповідає другий розділ з казки Авеніра Коломийця „Громадка добродушка Дадка" (ілюстрації М. Бутовича). У цьому розділі розповідається про прихід весни до лісу, про те, як ліс став будитися з зимового сну до нового життя та про те, як добродушки йому в тому допомагали.

Менші діти мають пресмішні пригоди Пуня Довгоноса (текст і ілюстрації ЕКО), віршик Р. Завадовича „Котик спить" (ілюстрація Юрія Козака), пригоди Вовка Неситого О. Білоусенка (ілюстрації В. Цимбала) про те, як вовк став дроворубом та як перехитрив лисичку.

З пригодами Богдана - характерника, який будує підводні човни, щоб визволити бранців з неволі, тісно пов'язане оповідання П. Шкурата на підставі правдивої події про перші в світі підводні човни, що їх побудували козаки. Оповідання прикрашене двома картинами з морського походу запорожців і подобизною козацького підводного човна (кінцівка п. Холодного).

З дрібних матеріялів поміщено загадки - розгадки, смішовинки, рецензії на нові видання, розваги, народні приповідки, листування з дітьми.

В лютневому числі „Веселки" знайдуть діти багатий матеріял для лектури, науки й розваги. Число надруковане темно - бронзовим і ажурово-синім кольорами. **В. Б.**

Короткі Вістки

● **Комуно - мадярський уряд** буцім-то хоче зревізувати свої гострі приписи щодо в'їзду закордонних туристів на Мадярщину. До цього часу, щоб дістати дозвіл на в'їзд на Мадярщину, треба виповнювати квестіонар, де м. і. є запити про дату й місце народження не тільки петента, але і його обоїх батьків, точне названня місцегострі приписи щодо в'їзду і як довго і т. п. запити, які відстрашували туристів.

● **Ілля Еренбурґ**, російсько-комуністичний письменник-пропаґатор у своїх споминах згадує про загинулого без сліду в 30-х рр. талановитого жидівського письменника Осипа Емілевича Мандельстама. Еренбурґ подає, що того молодого жидівського письменника арештували в Москві в 1933 році швидко потім, як він в одному приватному домі відчитав свій сатиричний вірш на совєтські відносини. Він помер у 1940 році „за 10,000 миль від свого рідного міста" Варшави, в кацеті на Сибірі.

● **Леонід Седов**, совєтський професор, голова державної Комісії астронавтики, заявив, що спутніка 5-го випущено виключно задля експерименту, чи можна вистрелити такого важкого — поверх 7-тонового - сателіта. На тому спутнікові нема ніяких живих створінь, ані навіть інструментів. Седов потвердив, що той спутнік згорить в найближчих днях.

● **В Ізраїлі** жидівське громадянство все ще схвильоване затяжним спором між старим прем'єром Давідом Бен Гуріоном і колишнім міністром військових справ Пінгасом Лявоном. Бен Ґуріон відніс перемогу, бо і його партія і централя професійних спілок рішили видалити Лявона з становища генерального секретаря професійних спілок. Деякі жидівські газети закидають Бен Ґуріонові диктаторські манери.

Загальні Збори УНДому в Бруклині

Річні Загальні Збори Українського Національного Дому в Бруклині — Північ відбулися у власній домівці при вулиці Ґренд і Дріґґс Евню в суботу 21-го січня.

Юліян Павчак

На збори прибуло коло 50 осіб, в тому і кілька жінок. Збори відкрив голова УНДому, відомий піонер - діяч в Бруклині п. Юліян Павчак, і на бажання присутніх проводив ними аж до кінця.

Предсідник згадав прізвища тих членів, які в минулому звітовому році померли, і просив вшанувати їхню пам'ять однохвилинною мовчанкою і повстанням із місць.

Після того п. Ю. Павчак попросив секретаря з останніх Загальних зборів п. Володимира Кваснія прочитати протокол із минулорічних зборів. Після прийняття протоколу члени Управи здавали звіти, з якого виходить, що УНДім в Бруклині розвивається добре і веде свою працю в різних ділянках із повним успіхом. Реальність УНДому не має жадної заборгованости, і резервовий фонд збільшився до $10,280.

Крім вирішення організаційних справ вирішено призначити на Український Конґресовий Комітет $200; на Наукове Товариство ім. Шевченка $ 100; на Злучений Український Американський Допомоговий Комітет — $ 50 і на Визвольний Фонд $ 50.

До нової Управи ввійшли: Юліян Павчак, як досмертний почесний голова з правом голосу; Василь Цюпа — голова; Володимир Костик — містоголова; Володимир Кваснїй — рек. секретар; Іван Макар — фін. секретар і Петро Пелех — касир. Контрольна Комісія: Иосиф Лисогір, Василь Троць і д-р Олександер Саноцький.

Л. Луців

● **Департамент пошти** повідомляє, що у фінансовому році, який закінчився 30-го червня 1960, поштовий уряд заробив на проданих пакунках, яких не можна було доручити адресатам внаслідок неповних адрес, або тому, що вони були зле опаковані і розлетілися, — $571,772. В останньому році зле адресованих листів було 21,699,725, і їх треба було знищити, а пакунків було 696,289, які продано на ліцитації.

● **Амбасадор до ОН** Адлей Е. Стівенсон написав листа до сенатора - республіканця з Ню Йорку Кеннета Б. Кітінґа, в якому пише, що він був сильно вражений, коли довідався від сен. Кітінґа про переслідування жидів в СССР. Кітінґ просив Стівенсона порушити цю справу в ОН. Стівенсон переслав звіт про переслідування жидів до державного департаменту.

● Футбольний Союз Німеччини вирішив дозволити на участь в грах Міжнародної Футбольної Ліґи в Ню Йорку влітї цього року двом своїм клюбам Айнтрахт — Франкфурт та Ф. К. Карльсруґе. Остаточний вибір одної із цих дружин залежатиме від проводу Міжнародної Футбольної Ліґи.

З діяльности 1-го Відділу Союзу Українок в Ню Йорку

21 січня відбулися місячні сходини 1-го Відділу Союзу Українок, присвячені роковинам Самостійности й Соборности України. При цій нагоді відсвятковано також традиційну Просфору.

Вечір відкрила голова відділу п. Катерина Пелешок, яка у вступнім слові подала програму сходин. З нагоди нового року п. Пелешок побажала всім присутнім щастя та здоров'я і нової енергії до дальшої громадської праці. Треба зазначити, що в першу чергу подяка належиться п. Пелешок за цінну працю, яку вона із самопосвятою і незвичайною енерґією, вкладає у громадсько - суспільне життя взагалі, а в І-ий Відділ зокрема. Відчуттям обов'язку й відповідальности п. Пелешок додає охоти іншим паням до праці.

Секретарка нашого відділу п. Я. Сулжинська відчитала протокол з попередніх сходин. Хроніка діяльности нашого відділу є проваджена з незвичайною точністю.

З черги п. М. Стахів відчитала реферат п. н. „22 січня День Української Державности", в якому коротко з'ясувала події та обставини, що саме склалися на акти проголошення Самостійности й Соборности, як рівнож насвітлила політичне тло відносин на Україні в 1917 - 20 роках.

По рефераті приступлено до актуальних справ. Обговорювано справу уділення дальшої матеріяльної допомоги для садочка в Німеччині, ухвалено грошову поміч для одної української родини з Польщі. До чергових справ належало вибір делеґаток до Окружної Ради Союзу Українок. Продискутовано приготовання та участь нашого відділу у „Вишиваних Вечерницях" та стан наших фінансів. Пані О. Сливка вишила прекрасну подушку й подарувала нашому відділові в цілі роздобуття фондів.

Після вичерпання програми сходин, наші пані накрили стіл і всі членки засіли до спільної вечері. Пані Лідія Котлярчук, культурно-освітня референтка, відчитала реферат „Різдвяні звичаї на Україні" з типічним для неї м'ягким тоном і з великою сантиментальністю живо зобразила наш Свят - вечірний обряд. Настрій був інтимний, здавалось в той момент, що ми одна родина. Прекрасно приготовану вечерю зладила господарська референтка п. Папуга, при допомозі й співпраці інших пань.

Хай цих кілька рядків з діяльности нашого відділу буде заохотою для наших пань, до дальшої громадської праці, як теж подякою за їх жертвенну працю в минулому.

Стверджують, що студенти-початківці не знають англійської мови

Денвер, Колорадо. — На зборах Товариства Американських Коледжів промовляв професор англійської мови з Гарфордського університету д-р Дж. Н. Даґлес Буш, який твердив, що студенти-початківці в коледжах мало знають творів англійської літератури, майже не знають англійських клясиків і часто не вміють поправно написати одної сторінки по англійськи. Проф. Буш твердив, що ці студенти навіть не вміють зі смаком прочитати дещо з англійської літератури. „Можна сміло припускати, що велике число з них є тільки наполовину письменними тоді, коли вони дістають ступні бакалавра", — казав професор Буш. На думку цього професора, англійська і американська літератури мають поважне число письменників що дали славні твори, які є головним культурним нашим надбанням, яке повинні пізнати не тільки англійці і американці, але також і ті з інших народів, які уважають себе освіченими.

МекНамара не зменшуватиме числа армійських резервістів

Вашингтон. — 14-го лютого представники різних організацій резервістів під проводом конґресмена демократа Роберта Ф. Сайкеса відвідали секретаря оборони Роберта МекНамару, який заявив їм, що він не буде здійснювати пляну президента Айзенгавера і не буде зменшувати армійських резерв. Президент Айзенгавер в цьогорічному оборонному бюджеті рекомендував зменшити армійські резерви з 400,000 резервістів до 360,000, а резерви морської піхоти з 300.000 до 270.000. Айзенгавер подібні проєкти вносив і попередніх років, але Конґрес їх відкидав. Айзенгавер твердив, що збільшене число резерв є тепер непотрібне, і воно коштує уряд коло $80 мільйонів річно, бо Конґрес із політичних причин не хоче діяти так, як цього вимагає оборона країни. Конґресмен заявив, що секретар оборони думає про збільшення, а не про зменшення резерв армії і морської піхоти.

З НАШИХ БУДНІВ

ПРО ШАПКИ НА ГОЛОВІ

З листа з Рідного Краю: „Ми вже відсвяткували три дні Свят, а ще досі не було в нас і порошинки снігу. Зате, чуємо, Вас так присипало снігами, що й хмарочосів не видно"...

„Хмарочоси", покищо, видно, слава Богу, але снігу було в нас подостатком цього року, це факт. Може це шляхом культурної виміни, Совєтський Союз ущасливив Америку своєю сибірською зимою?.. Здається, ще в жадному році Ви не бачили на вулицях Ню Йорку стільки народу в бобрових, баранячих, заячих та інших фантастичних шапках і кучмах. Якосьтучки стрічаю на „давнтавні" давнього друга, ще з таборів, і їй-Богу не впізнав його! Ігі думаю, чи це Гриць, чи Георгій Маленков?.. Кругле рум'яне обличчя виглядало з-під такої страшної папахи, ніби хлоп щойно вернувся з Аляски, а він, рантом, живе в Ірвінґтоні, Н. Дж.! Навіщо, з якої речі він заткнув собі на голову цілого барана — не знаю, а мій Гриць і поготів.

Дуже модні стали тепер у Метрополії, так серед джентелменів, як і в красних пань, так звані кримські шапки, що їх колись, в Галичині, залюбки носили наші єгомості, а також сиві, смушкові. (В такій шапці часто фотографується п. Василь Авраменко). Один наш приватний політик, що принципово виводить трагедію України і всього сучасного світу від Мудреців Сіону, зрадив мені секрет, що цю шапкову пошесть привезли з Москви голівудські фільмові „продюсери" вкупі з розкладовими совєтськими кінокартинами. „Хвалився Нікіта, що засипле нас шапками, ну, й засипав!"

Я, особисто, не добачаю в шапках якоїсь великої небезпеки для вільного світу. А ще до того нам, нащадкам козацьким, слід завжди пам'ятати, що шапка, так само, як і шаблюка, була в запорожців невід'ємним атрибутом їх лицарського стану. Недаремне ж говорили, що козак радше вийде з хати без штанів, як без шапки... Це ж в поемі „Гамалія" Шевченко писав, що „... пливуть козаки, тільки мріють шапки", а про Козака-Голоту співається, що в нього була латана свита і бурка вітром підшита, але шапка стояла гордо набакир! А як приходилося, врядигоди, добpому козакові загуляти і свою козацьку долю пропивати, то він починав пропивати свій інвентар від чобіт, а ніколи від шапки. Шапка йшла накінець...

Тим то дивно і сумно стає, що наша молодша генерація на цій вільній землі, зокрема пластуни і сумівці, хоч і співають на всіх академіях, що „ми, браття, з козацького роду", проте перехопили від тутешніх „джеків" нерозумну, по-моєму, моду, і гасають по місті простоволосі — в ці страшні снігові й тріскучі морози! Навіть на Ярдань, коли вуха відпадали від студені, наша кавалерка парадувала під Народним Домом без шапок і капелюхів! А наслідки?..

Мій добрий сусід і земляк, містер Татух, що півсвіку прожив у цій країні, з'ясував мені катастрофічні наслідки такої моди:

— Велл, тепер уже знаєте, чому в Америці стільки варіятів? . . Ото бігає таке дрантя без шапки, перестудить собі голову, та й потім забирають його до Белв'ю.

Ось Вам, панове-кавалери, віз і перевіз! **Ікер**

КОМУНІКАТ

Створення „Фонду відшкодування" при бюрі Високого Комісаря Об'єднаних Націй

І. В попередніх комунікатах ми інформували заінтересованих у відшкодуванні людей про те, що Високий Комісар Об'єднаних Націй заключив договір з Урядом Німецької Федеральної Республіки на підставі якого Високий Комісар одержав від Німецького Федерального Уряду 45 мільйонів німецьких марок. З цих грошей створено тепер спеціяльний фонд, з якого зможуть користати всі ті особи, що були переслідувані нац. соціялістичним режимом через їх національну приналежність.

Тому, що про цю справу вже досить обширно писалося на сторінках нашої преси, цим разом хочемо подати тільки точніші додаткові інформації для заінтересованих осіб. Найважніша з них це та, що внаслідок рішення бюра Високого Комісаря з цього фонду можуть користати крім осіб, що були арештовані та перебували в тюрмах і конц. таборах ще й ті особи, що внаслідок нелюдського трактування в різних таборах праці потерпіли на здоров'ї, чи понесли ушкодження на тілі (інвалідність). Це рішення є дуже важне, бо, на нашу гадку, є тисячі таких людей, що були примусово вивезені на роботи до Німеччини і тут були змушені працювати серед неймовірно важких умовин. Внаслідок того вони втратили здоров'я або стали інвалідами і тепер уже не в силі нормально працювати, а тим самим їх матеріяльне положення є погане. Очевидно, що це відноситься до всіх тих осіб, що тепер перебувають у країнах вільного світу (отже не тільки до тих, що живуть у Німеччині чи в інших европейських країнах), якщо вони:

1. були втікачами під мандатом Високого Комісаря в дні 1 жовтня 1953 р.
2. не одержали вже колись перед тим якесь відшкодування від Уряду Німецької Федеральної Республіки.

Право на відшкодування мають також члени родин (вдови, діти, батьки) тих осіб, що внаслідок переслідування втратили своє життя.

З цього фонду можуть користати також ті особи, що були переслідувані нац. соц. режимом з огляду на їх релігійно-політичне переконання чи расову приналежність.

II. Подання у справі відшкодування: Відшкодування будуть давати тільки тим, що письмово зголосять свої претенсії до „Фонду Відшкодування" т. зв. "UNHCR Indemnification Fund". Голоситися можна через добров. агенції, які цими справами займаються, в цьому випадкові на адресу ЗУАДК-у: Muenchen 2 Augustenstrasse 46/3, де можна також одержати відповідні формуляри до заповнення. Особи, що зголосилися вже перед тим, одержать ці формуляри без спеціяльного жадання. Подання про відшкодування на згаданих формулярах можна вносити найпізніше до 31-го грудня 1961 р., отже до кінця цього року.

III. Виплати з Фонду: Наразі не можна устійнити, як високе буде відшкодування для кожної особи, бо це буде залежати від скількости осіб, які зголосяться і будуть управнені таке відшкодування одержати. Кожна особа одначе, одержить зачет, висота якого буде ще устійнена Високим Комісарем у порозумінні з т. зв. Дорадчим Комітетом, у склад якого входить також представник ЗУАДК-у. Щойно після 31 грудня 1961 року, то є після того, як буде певне число зголошених претенсій, можна буде устійнити остаточну суму грошей, яку одержить кожна особа, яка має право на відшкодування.

IV. Крім того на підставі вищезгаданого договору особи переслідувані нац. соц. режимом з огляду на їх національність і під час побуту в в'язницях чи конц. лагерах стратили здоров'я (більше як 25 %), або стали інвалідами будуть трактовані німецькими чинниками на рівні з тими, що були переслідувані через віровизнання, політичні переконання, чи з расових причин. Процедура, як і до кого вносити подання в цих справах, буде опрацьована вскорості німецьким адміністраційним урядом в Кельні і подана до загального відома.

У. З огляду на факт, що до тепер на загал не багато інших людей зголосилися до бюра Европейського Представництва ЗУАДУ-у в Мюнхені в справі відшкодування мимо того, що таких, які потерпіли від нац. соціялістичного режиму є дуже багато — просимо всіх заінтересованих осіб, щоб самі голосилися якнайскорше та інформували про можливості одержання відшкодування всіх тих, до кого це відноситься.

Пропонують збільшити число конґресменів

Вашинґтон. — Внаслідок того, що деякі стейти втратили поважне число свого населення, вони від 1962-го року вибиратимуть менше конґресменів, ніж це було досі. Число конґресменів згідно з законом із 1911-го року виносить 435. Після кожного перепису населення те число розділюють між окремі стейти. Ті стейти, населення яких, як виявив перепис в 1960 році, поважно зменшилося в декаді стараються збільшити число конґресменів, щоб тим способом не зменшувати числа конґресменів із своїх стейтів. Акцію в цьому напрямку очолюють конґресмени демократи Френсіс Е. Волтер (Пенсилвенія) і Френк Челф (Кентаки). 16 стейтів в 1962-му р. при розподілі конґресменів для окремих стейтів мають втратити 21 конґресмена. Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн, як заявляють, міг би погодитися на збільшення числа кконґресменів із 435-ти до 455. Коли б це сталося, то по одному мандатові дістали б такі стейти: Алабама, Айова, Мейн і Вест Вірджінія, а інші стейти затримали б теперішнє число конґресменів, а деякі навіть збільшили б число своїх конґресменів.

Юдолл припиняє продавати державну землю

Вашинґтон. — Секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл припинив на 18 місяців продаж державної землі в приватні руки. Той мораторіюм обов'язує від дня його оголошення. Секретар внутрішніх справ видав це зарядження тому, що приватні спекулянти скуповували федеральні посілості, щоб потім їх перепродувати з великими зисками. Департамент внутрішніх справ підготовляє новий законопроєкт про засади продажу публічної землі. Згідно з цим проєктом можна буде продавати федеральну землю на такі цілі, які служитимуть публічним і громадським інтересам: для створювання стейтових і міських парків, летовищ, поширювання міст, спортових площ, телевізійних стацій і т. п. Юдолл сказав, що „уряд Айзенгавера дивився на державну землю як на конечне зло, а ми дивилися на неї як на конечне добро". Теперішній уряд не хоче віддавати приватним бизнесменам будову електрівенних водних гребель і т. п. Цей мораторіюм відноситься до 470 мільйонів акрів землі без земних скарбів на Заході, в тому 300 мільйонів на Алясці.

Мічелл залишає Президентську комісію, кандидує на губернатора Ню Джерзі

Вашинґтон. — Колишній секретар праці в уряді Айзенгавера Джеймс П. Мічелл 14-го лютого зрезиґнував із Президентової Комісії, яка мала найти розв'язку в спорі залізничників із власниками залізниць про відношення між працедавцями і затрудненими. Мічелл написав листа до президента Кеннеді, в якому заявив, що не може залишитись на головстві в цій комісії, бо він матиме багато праці як майбутній республіканський кандидат на губернатора Ню Джерзі. Правибори відбудуться 18-го квітня, і Мічелл мусить перемогти двох інших республіканців, щоб стати республіканським кандидатом. Губернатор Майнер не може втретє кандидувати, і республіканці сподіваються здобути пост губернатора у тому стейті, де досі є демократична більшість.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 19-го ЛЮТОГО 1961:

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206, в год. 1:00 по пол., у парафіяльній залі під чис.: 74 Геррис Еве. — Є. Тепер, секретар.

АКРОН, Огайо. — На Річних Зборах Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 295 обрано нову Управу на біжучий 1961 рік в такому складі: Т. Кость, предс.; С. Москалюк, заст.; С. Мотрович, кас.; В. Галамай, заст.; В. Пулк, секр.; В. Лесняк, заступник. Контр. Комісія: М. Іванищук, В. Воляник, і П. Гайда. Опікуни хворих: К. Зепко, І. Куцик і І. Голубка. М. Хорощак, дверник.

Посмертні згадки

Марія ТУСТАНОВСЬКА, довголітня членка Т-ва св. Володимира, Відд. 179 УНСоюзу в Сант Луїс, Мо., померла 7-го лютого 1961 р., на 67-му році життя. Покійна народилася в Сант Луїс, Мо. Полишила в смутку чоловіка Василя, 5-ох синів: Романа, Фреда, Василя, Володимира і Михайла, дві доньки: Леону і Марію, 3 невістки і одного зятя та 7 внуків. Похорон відбувся 10 лютого 1961 р., при участі Родини, Знайомих і Членів Т-ва, з пох. заведення до церкви St. Vincens, а опісля на цвинтар св. Петра і Павла. — Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

Стефан ЛЯПКОШ, — член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 155 УНСоюзу в Перт Амбої, Н. Дж., помер несподівано 10-го лютого 1961 р., на 45-му році життя. Покійний народився 1917 р. в місті Перт Амбої, Н. Дж. До УНСоюзу вступив у 1938 році. Полишив у глибокому смутку дружину Анну, одного сина Володимира, маму, сестру і брата. Похорон відбувся 14-го лютого ц. р., з укр. кат. церкви Успення Пречистої Діви Марії в Перт Амбої, при участі Родини, Знайомих та Членів Т-ва. Покійного поховано на парафіяльному цвинтарі — В. Н. П.!

І. Будник, секр.

ВПЛАЧУЮЧИ ЧЛЕНСЬКУ ВКЛАДКУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ВИ НЕ ТІЛЬКИ КОРИСТАЄТЕ З ДЕШЕВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЯ В НАЙБІЛЬШІЙ БРАТСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ. ВИ ТЕЖ ДОПОМАГАЄТЕ УНСОЮЗОВІ ШИРИТИ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ ПОГОВОРЮЮЧИ АНГЛОМОВНИМИ ВИДАННЯМИ ТА СКРІПЛЮЄТЕ ПОЛІТИЧНЕ І КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

● РОЗШУКИ ●

СТЕФАНА ВИННИК, зі села Снатичі, гм. Комарів, повіт Томашів Любл., Зах. Україна пошукує Алекс Ціс, син сестри Палашки зі села Рудки, гм. Котліце, пов. Томашів Любл. Хто знав би його або він сам, у важній справі, прошу писати на адресу:
Alex CIS
2930 Dearing
Detroit 12, Mich.

Анна Калюга, пошукує свого брата **ГРИГОРІЯ СОСНУ,** сина Пилипа і Ірини, із села Ільковичі, Сокальського повіту, який до 1947 року перебував у Німеччині. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Mrs. Anna KIRBS
472 Circular Avenue
Hamden, Conn., USA
Заокеанські часописи прошу про передрук.